

Тёверек стол

Интернет бла хайырлана билерге керекду

КЪМР-ни Парламентинде Жаш төлю палатаны келечилери кеп болмай Интернетде къоръуусулукъ» деген темада жергиликтердин бардыргандыла. Анда сабийлени Интернетде болган аман заттардан керн этуноу амаллары сюзюлгенди.

Жаш парламентарий Агсаула Карина айтханыга кере, бек биринчиден, сабийле бла ушакыла бардырырга керекди. Алагъа тыйгычла салыну магъанасы жокъду.

Юйдеги компьютерден тыйгычлакъкъа, ала башхасы бла хайырланьырга неда сайтлагъа нёгерлерини телефонларындан киргирге боллукъдула. Аны себепли телефонла салында мен хайыр чыгъар деп билмейме, - дегенди ол.

Жыйлында школада компьютерлеге фильрле салымагъанларыны юсюнден да айтылганды. Дагъыда Интернетни сабийликте окутуу ишде хайыры бла бирге хатасы

болгъанын чертендиле. Сёз кюнч, кёбден жазмалары окуучуларыны асламы бюгонлюке андан алып къоьдыла, келери аз да сагъыш этерге унамайдыла.

Интернет оюялары юсеринден жасуулуьга да ол кюн энци эс белюнгенди. Сабийлени халларын ала бек бузгъанларыны юсюнден психолог Тимур Молов да айтханды. Оюялары асламы уруш тематикалыгъа дуьла. Эр киши сабийлени сезимлерини ала бу бютюн бек синггенди. Ол алада огурусулуькуну, аманлыкъга итинулюькн жаратады.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Сессия

Хабазчыла туризмни эм эл мюлкню айнытыр муратлыгыла

Хабаз элнн жер-жерини самоуправление советини кыйлынууда элли-фермер мюлкени биригилерини къуруану элда Жетими суу чукчурада турист-этнография комплексини этнуологияны келечилеринде. Аны аллында уа депутатла элли администрацияны жылыны алындын деп озгъан тогуьу айда тамамлагъан ишлени юсюнден отчътка тынгылагъандыла.

Хабазны администрациясыны таматасы Тубейланы Марина, ол кеси да бу къуллукъда март айдан бери ишлейди, келтирген шартлагъа кере, бюгонлюке элли 1,7 миңден аслам адам жашайды, ол санда 18 жылгъа дери 445 сабий. «Элли къуанчыны ишледен бири - быйыл 20 сабий туугъанды, быйтыр - 13-сю. Туугъан сабийлени саны бленден кеп болгъанды», - дегенди ол.

Хабазда предпритияла жокъдула, жаланда гара суула чыгъарганы эки цех ишлейди, эсепте 22 элли предприниматель барды. Марина айтханыча, эллиден жылы ичинде администрациягъа 164 тилек эм тарыгуьу келгенди, алада адамла ЖКХ-ны ишине тарыгуьу гандыла, жерини ишине бла байламты вопроьсланы кетюргенди, социальный болушукъ изленген да бар эдиле.

Элли кесини налог базасы уллу тюрлюьд, ол себепден бюджег да гитчкенди - 1,1 миллион сом. «Администрация баш хайыры жерни арендасындала алады, алай аны койгъан а къыйын жумушла-

дан бирди. Бу иште депутатла бизге болушурла деп ышанам», - дегенди администрацияны башчысы.

Энтта бир жаросу - элле онкология аруулары болгъанды, асламы саны келечилерди. Амбулаторида эсепте 26 адам турады, ол санда быйыл жангыдан жети адам аруугъанды. Элли амбулаториясы осал халдады, быйтыр правительство комиссия социальный объектлени тинтенди, Хабазда жангы амбулатория ишлерге кереклисин белгилеген эди. Тубейланы Марина айтханыча, къурулуш быйыл ишлени башланьырк объектлени тизмесине тоштенди, жер да белгиленди.

Аны къатында дагъыда элли иймамыны тилги бла жангы мекит салырга жер да белгилени. Элли мекитни республикада биринчилени санында ишленген эди, алай аны проект эскиди, анда намаз къылырга келгенлеге битте керекле жокъдула.

Хабазны администрациясыны кесини мекямы да жокъду. Алгыннгы колхозну администрациясы тургъан юй 505 квадрат метрге жертеди, алай аны 2009 жылда 200 миң сомга элли предпринимательге сатхандыла. Депутатла ол элда колхозну иелигинде болгъан башха мекямла алай учу нек сатылгъанларын тингирге, ала тургъан жерден налог алыну юсюнден сагъыш этерге кереклисин чертендиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу - 2013

Хурметли жалауат!

«Заман» - миллетивизни жангыз изетинди. Аны бетлеринде малкъар салкъны курьуфрасыны, тарыхыны, бюгонню жашаууну, айткъылыкъ адамларыны, жетимилерини эмде жасуьуларыны юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башха изанияда табаллыкъ тюрлюьсюз.

Алайды да, жазылыгъыз, билеклик этиниз кесинини изетиниз! Жангыз жымда да ол сизни кертн шукъуруьз, огуьруьз сёз непериниз болур деп ышанайыз.

«Заман» изетини редколлегиясы.

Бизни индексийиз - 51532

РАЙОН ЖУМУШЛА

Сабийлени ариу къылыкълы ёсдюрюю - юйюрню баш борчуду

Черек району администрациясыны башчысы Темиржанлы Махти Огъары Малкъарда устала, окучуула эмда алааны ата-аналары бла кенгеш бардырганды. Анда ёсюп келген тёлнюо адыл къылыкъга юйретуге энци эс бурулгъанды.

Билим беруину район управлениясыны таматасы Батчаланы Анатолий кесини сёзонде белгилегенча, ариу тёлнюо адыл къылыкъга юйретуге энци эс бурулгъанды.

ЭСГЕРИУ ИНГИР

Кеч бизни, Инна!

Кеп болмай «Время собирать камни» деген циклен кезиулу эсгеру ингир бардырылганды. Ол къабартылы назмучу, малкъарны да уллу шукъу Инна Кашежевагъа аталганды. Ары келгенге поэтасыны жашау, чыгармачылыкъ жолларыны толту шукъулакъ, киз жылмуьслары да келе, тынгылагъандыла.

Инна Кашежева совет литературагъа билмей тургъанлай жарыкъ жанып, киргенди. Биринчи назмулары журналда оналты жылгъа басмаланьып, малкъарны, къабартылы жазуучула да анга кёз-кулукъ болгъанлай тургъандыла. Къызыны къанаты къатхандан сора уа ол, аланы назмулары орус тилге уста кечюрюп, киталлада басмалгъанды.

Поэтасыны анасы орусла тиширчу, атасы кабартылы болуп, Инна, Москвада ёсюп, атасыны тугъан жерине келе - келе тургъанды. Къабартыны, Малкъарны да суйюп, алагъа атагъан назмуларына композиторла музыка тагъгъанды. «Возмеченя в Балкарии» деген окуна нени тутарды?! Кашежеваны эсгеру ингиринде аланы «Амикс» жыр театр, Музыка театрада ишлегенле, эстрада жырчыла да айтхандыла. Таулагъа, тау аруулагъа, къабартылы элге, халкъларыны адет - терелерине сыймеклиги толусунай ачылады поэтасыны тизгинлеринде.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Тюбешлу

Андрей ДЕМЕНТЬЕВ:

«Жашауну ариу тюрсюнлерине къууана жашайма»

Бу кюнде Нальчикде Профсоюзланы юйюнде Россей искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу, СССР-ни Кырал саугъасыны лауреаты, Россей Федерацияны Жамуат палатасыны келечиси Андрей Дмитриевич Деметьевни чыгармачылыкъ ингире болгъанды. Анга Россей эстраданы белгили жырчысы Марк Тимшан да къатышханды.

Поэт, сакъгъа чыгъан, жарыкъ ышар, Нальчикге келгенге бек ырыз болгъанын билдиргенди: - Мен шахарда, биринчиден, Шогенуков атлы орамны кёргенме. Адамны мен кесин таный эдим. Берлакъгъа ётсөг а, Кешоков атлы орам. Алим бла да шукълукъ жюрюттенме. Бу зал а Къуыйланы Къайсын атлы проспекте турады. Къайсын, уллу поэт, кеп жылы мен баш редактору болгъан «Юность» журналы редколлегиясында эди. Инна Кашежева уа манга назмула да жазгъанды. Ол да уллу шукълукъ эди. Бу ариу жерге келгенге бек къуанганма. «Каждый день как подарок», «Как вагонье вовремя успеть», «Нет женщин нелюбимых»... Сагъатдан аслам заманыны ичинде сакъдан хар ким да суйен, кесин терен окуму, аны бла бирге уа жангиллиги бла айырмалы поэзия ашитилип турду. Бу ингирде хар зат да бир ариу, келишюу эди. Назмулары автордан иги не фахмулу артист да окуялайды, Деметьевни ауазы уа бир сабыр чыгъа эди!

амаллары кёпюнде. Жаш адамлары коррупциягъа, экстремизме бла терроризме кжакум профилактика ишле бла байламлы проектлени жарашдырыуга тири къатышдырчу аладан бирди.

«Бюгонлюке - дегенди ол, - билим беруину иглендириуге къырал уллу эс бурды. Жаланда бизни районнга арт бир ненча жылыны ичинде жою миллион сомдан артыкъ тоштенди, быйыл а 22 миллион сом. Ол ахчагъа ремонт ишле бардырылгандыла, ырыскы-техника база кочленгенди. аны

школла транспорт эм кадрла бла тийишшигича жалкъылынын гандыла. Сабийлеге окуьрга ахшы онгла къуралгандыла. Ала ЕОЭ-ни жетишмилли береди, 87 проценти республикада эм андан тышында да бийик окуу юйетге кирди. Жаланда бир зат къайгы этиреди -школну бошагъандан сора ала радикаллагъа кеслерин алдатмагъы эдиле. Бизни баш борчларыбыздан бири - аны болдуртмагъады.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Анагъа хурмет этуноу, тиширчу сыймеклики, алдау жашаугъа берилмей, адамлыкъ ышанланы тас этмей, жашаргъа кереклигини юсюнден айтылгъан сёзлеге задыгъа ырыз болуп тынгылагъандыла.

- Мен бютюн Нальчикте биринчи кер келгенме, - дегенди жаш жырчы Марк Тимшан, Деметьевни назмуларына жазылган жырладан бирин айтхандан сора. - Бу къыйын дуняда, былай ингир бизге ариу, таза хауаны кёйюргезини толпуруп,

бир терен солуу алгъанча боллукъду. Поэтни айтхан сёзлерин, жазгъан назмуларын эшитсег «мен да алай сагъыш этеме да, аныча уа келишдираймайм» деп оюмлайса. Биз тынчлыкъсыз заманда жашаймыз. Бу залгъа жаланда бизге итлик тежеген адамла жыйылгъанларна да инанарбыз.

Ызы бла жырчы дагъыда бир къауум жыр айтханды.

Ахыры 3-чю бетдеди.

Жангылыкъла

Кредитле Гитче бизнесге себепликге

Россельхозбанк гитче бизнес бла кюрешгенлеге берген «эчни овердрафт» деген ахчаны блек кезуге аз процентне ёнкюрге мерк кредитини ставкасын 1,5 процентне азайтханды. Энци бу программа бла клиентле ахчаны 11, 1 процент бла алырга боллукъдула, деп билдиргенди Финанс учурданынны пресс-службасыннан.

Ахча кеси да бир жылгъа дери берилди. Хайырлануучу предпритияларыны неда организациаларыны жумушларына он миллион сомга дери аллай бир ахча алырга боллукъдула. Банкны кредитлери арасында бу предложение бетиреде жемгил юрдиленген бирди. Сётларын Россельхозбанда тутхан бюричексийи лицола аны хайыры бла не тюрлю тёлелерини да олсататлай берирге онглу боладыла.

Кредит хайырлануучулагъа иги да файдалы болур кюнч, банк аны жангил ахчаны бла, ол санда молк залогусу окуна берирге болады. Дагъыда предпритияны ишин жыны кезуирине керн бардыра эсе, излемле да анга кер себеплик этерна тюрлендирилди.

Эл мюлк

Былымны хобустасына сурам уллуду

Былымны хобустасы татымлыгыгъа эм, битимлиги бла жаланда бизни республикада угъай, башха регионлада да белгиледи. Бу такта кегетни ёсдюрюуде эллиле жангы технологияны хайырландыла, аны себепли тирлик да бай болады. Саулай алып айтханда, быйыл Былымда 7,5 миң тоннагъа жуукъ хобуста жыйылганды, деп билдиргенди Эльбурс району администрациясыны пресс-службасыннан.

Хобуста быйыл иги ёсенди, алай, администрацияны эл мюлк бёлюмюно башчысы Беджиляны Рашид айтханыга кере, элде он процент чаклы жерге урукъ салымны къылыгъанды. Аны хатасыннан продукцияны бытырдан эсе азыракъ окуна болгъанды.

Элде жашауу анына кёбюсю бу такта кегетни ёсдюрюуде бла эрттенде окуна кюрешилди. Хобуста кесине артыкъ кеп къыйын излемди, алай аны улругъун салгъан ёсдюргенде бла жыйгъандан эсе жемгиликтеди. Аны сакъдан да хана къыйын тюрлюьд: эллине кёбюсюнден аны арбаларында окуна алардыла. Бирле уа республиканы тышына окуна этли сатардыла. Анда да Былымны хобустасы энци жердеди, бирисилениден эсе татылуу болгъаны себепли багъаркъ сатылды.

Къыш кезиуно абызырамай ётдюрюлюкюле

Къабарты-Малкъар Республикасы эл мюлк предпритиялары къыш кезуге мал аш къыстыртыкъ жазыргыла бошгъандыла. Мюлклени битену тюрлюлеринде бюгонлюке 280 миң тонна жуукъ мал кечиндирилди. Алагъа 920 миң тонна зыбыр эм 265 миң тонна уа суусун мал ашла жарашдырылгандыла, деп билдиргенди КъМР-ни Эл мюлк министрствосуну пресс-службасыннан.

Ол а белгиленген мардадан эсе кёбюрек окуна болады. Алайды да, этилген ишлени хайырлары бла, малланы саньн сакълап, продукцияны чыгъарууну да азайтмагъа онг боллукъду.

Жалгъа

Толусунлай жангыртылып бошала турады

Гернегех бла Къашхатауну арасында жолну Урвань-Уштулу трассагъа дери баргъан кесегине ремонт этилип башланганы бир къайгы алы болады. Анда чекленген жууалылыгыгъа болгъан «МДСУ-2» обществону специалистлери эрттен тозулар тургъан асфальтын кетерип, аны орунуна, темир аула бла кичилерип, жангысын салып бошагъандыла. Узакъ болмагъа салмай алайда, автобус остановка да ишлениркиди эм жолну жангында (2,2 километр) темир буруула орнатыллыкъдыла.

Ол объектте ишлени бошгъаны бла подрядчик Гернегехе кирген жолгъа ремонт этилип башланганды, деп билдиргенди КъМР-ни Транспорт, связь эмда жол мюлк министрствосуну пресс-службасыннан.

Шёндю анда жолгъа юзюм къюп, тюзетип, асфальт салырга хазырлай турардыла. Аны бла бирге суу баргъан илиминде да этилерди. Бир тюрлю чырмаулыкъла болмасала, ишле толусунлай ноябрь айны ахырына этилип бошалыкъдыла.

Билдирги

Токумаланы Жагъафарны асырау жаны бла къурау комиссия

2012 жылда 21-чи ноябрде КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу, Къабарты-Малкъарны халкъ жазуучусу, КъМР-ни Жазыуучуларны союзуну, КъМР-ни Журналистлерины союзуну члени Токумаланы Зубейрини жашы Жагъафарны ахыр жолгъа ашырчу эм бушулу митинг боллукъдула. Ала 11.00 сагъатда башланьыркыдыла. Нальчик шахарда Тарчоков орамда, 54 «А» юйде бардырыллыкъдыла.

Токумаланы Жагъафар Хасанин элде асыралыкъды.

Шимал Кавказ кюн сайын	Къыралны болушлугу - айныгъа себеп	Жулдузлу кезиу	Уллу юйюрню сур къадары
2 бет	3 бет	3 бет	4 бет

Интернет бля хайырлана билирге керекди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

- Бу жарысу Къабарты-Малкъары ны, Россияны бийлеп къыймай, суз дунияны жарысууду. Сабийлени тармаклары осылаш методу. Аны заманында сезип, спецнаистке кергюлтмесе, артада кеч болукду. Аппайланы асмамы аманлыкчылыкты 6ч боладына, - дегенди Тимур Мохов.

Дагыда ол социальны сетлерде адамла, авестарны суратларын салмай, «кватракла» бля отурганларыны салтуларында ачыклаганчылыгы. Спецнаист белгилегенге кер, аллай адамланы асмамы жашауда кеси жерлерин табалмагандына. Аллай амал бля ала, сетлерде болган тюрлю-тюрлю даулашлагъа къошуулуп, оюмларын айтыр къорешиде.

Жалган айт (ник) бля ала кесилеуи кесилеуи. Нек дегенде алдан ан бир тюрлю сурат болмайды. С6з ючюн, Кытайда бу жаны бля хал олоп азыркы. Хар адамны да анда аконч

бля тохташдырылган аты (ник) болады. Аны ол, бизден, экине тошунде, алшындыртыр га сукин тюрлюю. Бу тарпыса зат жазганыдай, анда арк окуна табыл къыорында.

«Тегерек столу» ишине къырашхана къырадала Социальны сетисиз ючюн къошарга деген оюму да айтхандыла.

Дагыда анда айтылганга кер, апледе бу жарысу шарханд кем тюрлюю. Нек дегенде жаш адамлакъа, барып, боз заманларын 6тюрлююна жерле жокшула. Ол себеден ала компьютерлер артарында отурадыла. Бир-бир ата анала у анга угъай демейди. Нек дегенде сабий алагда чырмау болмай, кеси кесин жубатханай турды.

Алай керуе вересиюу оюмуде, бу биринден ата-ана бля ишлерге бери.

Тобешуно акхырнда жаш парламентарилие рекомендацыйла чыгаргандына.

ТАППАСХАНАЛЫ Аминат.

Сабийлени арчу къылыклы ёсюрюу - ююрню баш борчу

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Устаз Темукъланы Адил Огары Малкъары ата-аналар сабийлени тийишлени юйретгенерин айтп, алагда осылаш этгенди. Алай ол бу иште шокунду мектепке да эншиге этерге жарамалыгын белгилегенди. «Бизни бир бирге саз болурга, билектик этерге, болушурга, бир бири ючюн жуулы болуруда юйретилеуи сыналда бек улууду. С6злерлериз мындар ари да ол къылыкларын, ышанларын зат этмезлерине, жаматаха да ол жаны бля юлпо болуларына бек ышанабды», - дегенди устаз.

Устаз ата-анала да кесерини селешулеринде сабийни к6з кзараларын, сезимлерин кыруатган, аны итени бля аманы айтыр билерге юйретген юлпо болганын бир ауздан айтхандыла.

Ахырнда Темиржанланы Махм, жаш төмеге айланп, ата-бабаларын унутмагъа, ата-аналага хурмет этерге, бетлерин, намысларын сактырлау чакырганды. «Кесигизни тапысы жюрютуп, аман иш этип, акчуларыгъыны къырашхана кызыртыр, ыгъызны унутмагъыз», - дегенди устаз.

Устазлага у сабийлени окутуу къыйын, жууалы, аны бля бирге уа сейирлик иш болганын айтп, т6зюмлюк, саяукъа жетерини.

Быллай жыйлыула Бызъынгъа, Къара-Сууда да болгандыла. Администрация ала районын башка элдеринде да бардырларга лян салганды.

БЕЗОПАННЫ Залина. Черек районну администрацияны пресс-службасы.

ЗАМАН

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Атасыны анын да биз къызын назмулариндан билебиз, быллай уллу оймеклик жайлыу бля жазады Инна аны оюсонден.

Ингирде Кашежеваны жашуу, чыгармачылык жолуу кюстеринде да хронологиюга арча айтылганча сабелини Инна, биринчи назмуларинда дунияга сабий к6зле бля кырап, анда жаланда ашкы белгилени, ишлени к6ргени ачыкланады. Фахиусу, усталарда къата баргъаны айну да назмулагда терен жашау философия да киргенди. Ахыр жылларында жазылгъанларында Кашежеваны жангырлыгы, ашкы муратлары тол-

Кеч бизни, Инна!

кълалгъанлары, жашау да, жарысуга, жаланда байрам болмаганына тошюненини ачыклары ашкыланды. Алада потессына жорегенди таралгъаны, адамладан билеклик таппай, к6злери Аллахха айлангандары тура болады.

Аны назмуларын терен сезими Азы Шогенчуков аты къабарты театры актрисалары Жанна Ташугулова бля Фатима Чехмахова окугъандына. С6зюсү, бу эки фахмулу артистка да, Иннаны поэзиясына сансыз болмай, хар тизини астоу бля бирге жореклерин теринден чыгаргандыла.

Кашежеваны биз жетген суратларында аны къыскача ачык, дунияга сейирсинип къырашхана кызыртыр, ыгъызни унутмагъыз. Кызыла да, аныча, къыскачалары бля, джинса к6чкеледе, огары жанада къауы - кезиу сахнагъа къысгъанларында, аланы потессыга ушгъан к6злери, бу ингирни жазырай, анга уллу с бурулганы тура болганды. Ала Мухадин Кумахован жигити бля ушак бардырадыла. Мухадин кими айтадан селешиде деп андан соргандыла, ол Иннаны шувуду, кыз острупте к6п республикалы поэзияны

назмурларын к6чгерени сабели алааны авторыныны бары бля да жюрютгени шувулук, дегенди Кумахов.

Кыргиланы Къайсын Иннагъа эни к6зден карагъанын, ол да таулу акъылманы поэзиясына чексиз оймеклик, поэти кесине уа Тейриге жиклик жазганын билебиз. Ол да айтылганчы ингирде, Къайсынны назмуларына таулада тынгылап, аны ауазын, окугъанын артада да унутмаганын белгилегенди Кашежева. Сахнада к6рген поэзия - музыкала композицида аллай жорек жетген такыйкъала, эсгерилеуи ки жекесинде. Хар биринден да чыгармачыны бай ич дуниясын, таза ниетлигин сезебиз. Москвада жашаган кыз къызы баргъанына, малкъарлына да алай терен озерге кырау тапканы сейирсиндреди, ол атасыны халкына, тилине этген хурметини биз мында ёсенгенге кёбюсюне к6рейби.

Инна Кашежеваны эки музыккы болганын назмулары жыртыла зат келишнерини оюсонден да айтылганды мында. Ингирде, алагда тынгылап, потессыны жорек тегиуи ашкытпенде эки. «Амикс» жыр театры солистери аланы по-

этессаны чыгармачылыгыны кванаты къата башлагъаны озган ёмюрню 60-чы жыллары бля байлагъа этгенди. Аруу къыла, жашуу оюнгенден, жаш телюно сыртлагъандыла, жырлагъандыла.

Эсгеруи ингирде жорекни бек къызгъаган ахыр назму «Жуу лакум» деген эди. Инна анда аммамын локтумун ашарга терилегенди, кесим а аланы бийлейме, дейди. Ол с6здеде, аланы Жанна Ташугулова окугъан интонацияда болгъан жангырлык тигилегенди, къаруучуланы к6бюсюне к6з къала кюезай.

1990 жыла биттеу кыраплага, искусствону, культураны келечеринде да тын болмагандыла. Кылай бир аты айтылган адамдыкъ кыналгъанды аныклаган, жаланганчыкъдан, жангырлыкпен, ол санда Инна Кашежева да. Биз, саула, халкъбызны бетин чыгарганын адамламыз болула сансыз болуп, артада ызларындан аруу айтыр га 6кюзи. Игирни акхырнда: «Кеч бизни, Инна!» - деген с6здеде да бу оюм бар эди.

САРАКЪИЛАНЫ Асият. Суратланы А. Елканов.

Азербайджан Чечен Республикасы бля байламлыкны кючлейди

Россия Федерацияны субъекттерини бирги ишлеуери Россияде эки жалпы байламлыкны барысын да кючлендирге себеплик этеди. Алай оюму Азербайджан президенти Ильхам Алиев айтханды, Чечен Республиканы башчысы Рамзан Кадировну къоныак этгендене, деп билдиргенде асмамы информация ормана.

Алиев Чечен Республикасы бля экономика, инвестиция, гуманитардык бидиргенлерге кер, Белокатилени, Камениси см Семикарков райолада тутхуу ишлей тургъан 21 предпритияда къысак халда алагда деп ишлеу керуе къырагъандыла. «Анга областны бюджетни резерв фондунда 4 миллион 946 миң сом бергендене», - дегенди ушакны.

Бир ай мындан ала Дону эл молкни министры Вячеслава Василево ИТДП-ТАСС-ны корреспонденцияны белгилегенде, аныча, регионны этге деп ёсюрюючу уллу завоуд оюму къауаму тау ишлемагъанын хатасыннан ишле тохтахан эди. Ол кезуиде иш хакъ жаны бля предпритияны борчу 60 миллион сом чаклы бир болганды.

«Олтурду» 2011 жылда 84 миң тонна юл къанаты эт чыгаргъан эди, провек ючюу уа 100 миң тонна чыгаргъан эди. Шёндю завоуд оюмуны правительствону пресс-службасында.

Ростов областта этге юл къанатыланы (бройлерни) ёсдюрюю «Олтурду» завоуда эки миң чаклы бир адам ишчи къылганды, аланы болжаль халда ише тохташдыргандыла. Дону правительствону пресс-службасында ИТАР-ТАСС-ны корреспонденция бидиргенлерге кер, Белокатилени, Камениси см Семикарков райолада тутхуу ишлей тургъан 21 предпритияда къысак халда алагда деп ишлеу керуе къырагъандыла. «Анга областны бюджетни резерв фондунда 4 миллион 946 миң сом бергендене», - дегенди ушакны.

Бир ай мындан ала Дону эл молкни министры Вячеслава Василево ИТДП-ТАСС-ны корреспонденцияны белгилегенде, аныча, регионны этге деп ёсюрюючу уллу завоуд оюму къауаму тау ишлемагъанын хатасыннан ишле тохтахан эди. Ол кезуиде иш хакъ жаны бля предпритияны борчу 60 миллион сом чаклы бир болганды.

«Олтурду» 2011 жылда 84 миң тонна юл къанаты эт чыгаргъан эди, провек ючюу уа 100 миң тонна чыгаргъан эди. Шёндю завоуд оюмуны правительствону пресс-службасында.

Краснодар бля Сухуми жуужукълашандыла

Краснодар Сухуми бля къаралык бля башлагъанын белгилегенди. «Алай келешиме Абхазияны ара шахаринда ишлеп башлагъан 4-ию регионны ахыр чакында кери салынганды», - деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденцияны Краснодар крайны делегациясынын башчысы, шахарны оюночуоу оргунбарсы Владислав Сервий.

Россия облытыны иш форуму тюз башлангъан юнонден теберип политика см экономисте, експертте ам предпринимательге эки жылы селешуле бардырган майдан болганды. Сухумиге кырау властыланы оргунларыны, правительстволаны оюнуларында болмагъан оргунизацияланы, бизнеси келечерини, россеий см абхазлык експертте келген эдиле.

К6п сабийни юйорлеге - жер юлшоле

Волгоградны к6п сабийни юйорлеринден бирини 69-суна жашау жуулы болула к6п аламыз аймакларында келешиме бидиргендер документте бергенди. Мында аллай заман ишле тургъаны эки жыл болады. Алай эсе да, ол льготаны эндиге деп бир юйюу да хайырланмагъанды. Ол ишни мзрия бардырады. Болум бу иш жаны бля полномочила кырау ырсыкъа оюу этген регион министрствотыга берилгенден сора торленгенди иш жанына», - дегенди облыстын правительствону пресс-службасында.

Юйле ишлерде деп жер участкала Волгоградны Краснооктябрьск району Солнечный поселкында берилгенди. Учасатканы курам ам чеклери тохташдыруу шахарны см региону ырсыкъларыны эселдеринден бардырылганды. Регистрация этиу да къысак бардырылганды. Ол льготаны биринчи болуп айтхандыла властын жанындагы энди аймакларында.

Сочице меднадеревяны къурулушун къыстау бардырадыла

Сочини тийресинде Красная Полина поселкыда ишле тургъан тау меднадеревяна тенгизни тенгизинден 540 см 960 метр бийликте журтланы башларын жабжу ише башлангандыла. Объекти ишлегене журтланы баш монолог ишлени асмамы этгендене, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспонденцияны «Олимпстрой» деген кырау корпорациясы.

Бу суднадеревяны б6п жылда келешиме бля эришулени, чана бля учу спорт, фитнеслейн, садетелерге, таулада лыжа бля учу-уну, сноубордун, фробиляны, лыжа бля трамплинде секирил эришулени ослерден ретропалка берил турлукудыла. Проектте айтылганына кер, аны россеий архитекторла Михаил Филипов см Максим Агапов бидиргенлеринча, комплекси биттеу журтлары, шедеврго архитектура бидиргенлер бля, эртеги европалы шахарга ушайтылы ишлендирилди.

Журналистлеге деп ишленрик къоныак юйеден сора да, медиадеревяна болушукъу медиаара, сатыу-алу см халкыны эрикени кертиучю спорт арала, теннис корты, рестораны ишлендирилди. Бир тенгизилде орналгъан эки эл бир билери бля автомобиль см канат жолу бля байламлы болукудыла.

Кемчиликни кетерип жолланы бирге излейди

Муслиман аямилени Битуденни оююнуу дегенде асы тейишлеуи дин къурулушу ушакъ Али Мухадин Кашежеваны башчылыкты бля келечи делегация Дагъыстан Республикасы келгенди.

Дагъыстанны багысы Магомедсалам Магомедов, конакъланы алгъашлай, бу визити республикага уллу магъанысы барды, дегенди.

«Биз сиэни бля бирге мамыр жол бля, кючю хайырлануу жуулу кююу, шёндю тобеген келишусозлекте кетерип жолланы ислерге кер. Мени эсиме к6п кереметлеуи келешиме бля бля бардырлыкны см бирликни кючлендиргеуи уллу къошумчулук болукуды», - дегенди Дагъыстанны таматасы. Шыйкъ: «Ону этиучо адамланы - политикени, оюночуланы, дин аямилени араларына бля тура ишледе бир бирни ишлеуи асмамы, консультацияла бардырыла керек», - дегенди. Исламы аямилени визитни кезуиде Маха-кычала шахары уллу мектептерини ашкыбат эселдерин айтхандыла, дагъыстанны вузуланы студентери бля тобешегенди.

Адыгеи кесин мирзеу бля толу жалгъытыркыды

Адыгеида тиркини жыйуу см коозлук битмилени урдукуларын себиу ам мурдах ороюу ише къыска заманда см агротехника болжаллада тамам этилгенди. Республиканы жерликде урунгалары 350 миң тонна мирзеу жыйгандыла, ол озган жылы тирлигинден эсе 100 миң тоннага азады. «Сылтау-регионда бир заманда болмагъан суукъ къыш болгандыла. Алай эсе да, суукъ шокотен сабанланы топурагъын жангыдан жарашурп, алагда беклен нархто урдулка себеген эдиле, аны хайырланды тирлик белгиленген чаклы бола кетгенди. Мирзеуно багысы к6тюрюлгени себегиле тошген файда да былтырдан эсе к6п болганды», - дегенди регионду эл молкюно министры Юрий Петров.

Мирзеуно сора да, Адыгеида 24 миң тонна биринч жыйылганды - хар гектарга 7 тергенде 4-7 шар центнер, 130 миң тонна чёлпеге, 75 миң тонна да уулгъан нархто. Шёндюге дерн 96 миң гектарга коозлук битмилени урдукулары себегенди. Эл молкни министрорноу башчысыны айтканына кер, келир жылда биринчи 5,2 миң гектарда ёсдюрюлюкюдо, ол озган жылдагындан эсе 800 гектарга к6йдю.

Доммаыла табиятатха жиберилгенде

Кийик табияты Битуденни фонду см «Шимал Кавказын жуурталары» деген компанияны къашыулары бля Шимал Кавказын заповедниклени келтирилген доммаыла жарым эркиликде табиятат болула турге юйренгенди, шёндю уа ала табиятатхы жиберилгенди. Табиятатха жашау этинде деп къандан-Черкесни Теберди заповедникне сегиз доммай, бир белек, кючлен сора уа Шимал Осетияны Цейкъ къазынгенде да он доммаыны жибергенди деп айтхандыла ИТАР-ТАСС-ны корреспонденцияны «Шимал Кавказын жуурталары» деген компанияны пресс-службасында.

Буйкин жануларыла Кавказга Россияны ара жерлеринден сентябрь-октябрь айлада келтирилгенди ем бир айны ичинде энчи халда жарашырылганы волтерледе жарым эркиликде тургъандыла. Аныча ол халда ветеринар-мунитар изилемге тийишликтенде тутарга керек эди, андан сора да, доммайланы къауамунда башчыны тохташдыртыр ала жолючлукъдан сора солу алысманда деп этилген мадара эдиле.

Хабазчыла тюрэмни эм эл мюлкню айнытыр муратлыгыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Элде санитар тазалыкыга баш магъана берилди. Кирч-гичинчи чыгармачы оит къыраулы бля, болсада бирле аны ючюн хакъ телерге унамайдыла, дегенди Марина. Бирле уа кирч-гичинчилерни ара орманда кёнору тобонне атып къырауда да угъай демейди.

Депутатла эни бюджетни к6п кейитиуно маддарларын да излегенди. Сессияга депутатланы бир къауамуну чакыруу бля «Юбюк» партияны КМР-де б6-омносо башчысы Кешемезланы Хакими да къысхалгъан эди. Ол наголганы асмамы республикага элде федеральны арага теленгенерин себегиле элени баш кенчидирин огларгы болгъанын чөртленилеуи оюсонден РФ-ни Къырал Думасына наголганы юлешиуно жангыдан тинтирге кереклиги оюсонден предложение этилгенди.

Депутатла элде сессияга чакыртылгъанла: шкуну дирек-

тору Моллаланы Абидат, библиотекеаны таматасы Багыатерины Елена, ватарасы советни таматасы Муусуланы Рамзан элени администрацияны ишине иш багъа бергенди. Моллаланы Абидат шкюда сабийлени саны азгайтаны бля бирге усталзаны чакырыда да гичте болганына жаркыраганчы дагыбыда ол шкюла администрацияны ишине иш багъа бергенди. Аны б6 миң сомдан жалаңда 37 миңги берилгенди, ол жетмегини хатасында ата-анала да ремонтка аха къошханлары белгилегенди. Бусагытада уа шкуну каналызацияны ишине иш бля 270 миң сом болгоненди.

Ызы бля депутатла башка вопрсланы оюсюнеуе кенчегенди. Депутат Чеченланы Алий сессияга к6п проект хазырлаганды. Биринчиден, ол элде жашауна битеу тутумлада да даражалары уллу болган адамланы сайлап, аксакъалланы советни къуругъа предложение этгенди. Ол эли депутатларыны совет-

тинде кенешчи орган болуруга керекди. «Элде болган биттеу жумушланы, биз чыгаргъан оюнулары да таматала оюсоп, аланы ослеринде кесерини оюмлары айтырбагы болуук эдиле», - дегенди.

Алай кенешге къатышханлары бир къауаму, элде аксакъалланы совети алгъанды да къураулы асмамы ослеринде кесерини жыйгандан эсе, аксакъалланы советинде кирмеген тутумланы келечилерин къошул, аны жангыртырга оюнашхандыла.

Ызы бля Чеченланы Алий Хабиз ол молк бля корселени депутат элли-фермер молкени бириктирип, эни организация къуругъа кереклиси айтханды. Аны баш мураты - кредитте, тюрлю-тюрлю грантта алгыра жойберген, АТК-ны айлытуу бурулган программага къошулуруга болушукъ эттергенди. «Кыраланы жангыдан алыпилеуе уллу болушукъ берилди, алай келгени аланы ослеринден

хапарлары да жокъду. Неда субсидияла, кредитте алгыра барсанг, административ чырмаула асыры улупан адамла тонолюк къырадыла. Алай биз к6п узатып, тилеп айланмай, несибиз аха ишлерге юйоренге керекбиз», - дегенди Алий.

Сессияга къатышханла блялй организация керек болгъанын къырадыла. Жалаңда элли-фермер ассоциация деген организация районда алгыракъла къураулы болуп айтп, анга башхада атарга кереклиси белгиленгенди.

Чеченланы Алий омон эткенде, элде биттеу объекте да оми этеленинде болгъанын оюсюге, аланы сатханда бузукълукъла болгъаны оюле, аланы ачыкъларга, Ауд-Сырт жайлыкыда жарле къыла хайырлангандарын тинтирге керекди. Депутатла бля предложение да тюзге санагъандыла.

Хабаны тийресинде Жетмиш юз деген учурла бардыла. Чечен ул алайда турист-этно-

графия комплек ишлетирге болулуун айтханды. Аны акционер обществонуа къуругъа тийишлиди, дегенди. «Депутатла этилик бермесек, алайда жерлени сатарга, бир тюрлю объект ишлетирге жарарлык тюрлюю. Былайда этнография комплек керекди деп эни белгилемди. Бери келген туристе этилик бермесек, алайда жерлени кёрюна. Комплекси Гара суулары ёзени, Жылы су элде Къараны-Черкесде Бал-чучурла бля да маршрут бля байлагъа болуук эди», - дегенди.

Депутатла к6пюрюген вопрсланы барысын да жангыдан кюсюге, аланы бир низамга келтирге кереклиси белгилегенди. Чеченланы Алияте уа турист-этнография комплексини бир неча планна къазырап, аланы келир оюсюда депутатланы къаруларына бериге бурюрганды.

ТИКАЛАННЫ Фатима.

БРИФИНГ

Жол уллу кёллюкню, низамсызлыкъны да унамайы

КМР-де Ич ишлени министрствонда бу ююнде бардырлык брифинге с6з жоллада аварияланы сылтурларыны, аланы азгайтую огларгыны оюсонден борганды.

Анча Нальчикде Россияны Ич ишлени министрствонун управленийсы ОГИБДД-сыны таматасы полицияны подполковникни Руслан Машезов, КМР-де МВД-ны УГИБДД-сыны жол-патруль службасыны оюмонсо нечелениги оргунбарсы полицияны подполковникни Осман Черкесов, Россияны Ич ишлени министрствонун Ишине шахор управленийсы ОГИБДД-сыны тамата инспектору полицияны майору Альберт Тенкопов, республикада МВД-ны УГИБДД-сыны эли буржукъшы бля инспектору полицияны майору Ирина Елскаева къысхалгъандыла.

Журналисте бля тобешуно башлай, Ирина Николаевна республиканы жол-патруль службасы аварияла да болулары ючюн, аллай мадара этпекни оюсонден билдиргенди. Жарысуула, аварияланы алада ачылганында да саны жылдан жыгъага ёсе барылады деп, ол к6п заманлада ала жолда жорюнгенени хаталап, сардада юлуктуучола да айдындыл шартла кетпиргенди; жалаңда быйлыны озган тогуз айында къыралны жолларында 5323 адам ёлгенди, 40412-си жа-

ралы болганды. Бирле, жолдан жорукъла бузукълукъ этил этпектен деп, 11258 жол-транспорт аварияны болдыргандыла. Алда 727 адам ёлгенди, 11437-си жаралы болганды.

Оссан Черкесов аварияланы асмамы октябрь-декабрь айлага тошгенин, аны алайлыгы ючюн къыскарганы, чыракъла уа хар жерде да бирча жарыкъ жаммагъанлары ючюн болганын белгилегенди. Эпледер жашауна ла, балкъандан къысак, машинала жорюнген жолла бля баргъанлары, алай бля жашауларына къоркюу салгандарын айтханды.

Бирле жорукъ белгилени юйорге да косомайды, дегенди.

Полицияны подполковникни Къабарты-Малкъарда быйлыны он айны ичинде жалу жорюнгенени хатасында 116 жол-транспорт авария болганын, алага 32 адам ёлгенди айтп, полицияны бидиргенди. Жалаңда Нальчикде 62 авария болганды, ала да 55 адам ачыгъанды он тогузюлан ёлгенди, деп белгилегенди. Быйыл авариялада былтырдан эсе к6п адам ёлгенди айтп, полицияны аны баш сылтаурларын бир жапу алагда жорукъланы тынгыла билмегенлеринден болганын эсгертенди. «Аланы сабийлеге ата - анала, шкюлада усталар, сардада юлуктуучола да айдындыл шартла кетпиргенди, балкъандан къысак, машинала жорюнген жолла бля баргъанлары, алай бля жашауларына къоркюу салгандарын айтханды.

Юсулан Машезов Нальчикде орманлада жайгыртуу ишлени оюсонден эни тохтап айтханды. Адамла жармагъан жерленде ётмез, машинала да эркин этилемен орманлага кирмез ючюн деди, Ленин аты проспектинде аныча жорюнгенени хатасында турдыла. Алай мадара шахарны башка орманларында да этилгенди. Дагында хар жерде да водителени кёлзереуе жерде урундра белгиле орнатылдыла. Идарос бля Ызо орманлада сынуу халда жалу жорюнгенге деп импульса салынгандыла. Аланы ючюн къаллай кезуидеуе да тынгылы кёрюге болукуды, 6-июн жельты адамыла жоллада 2013 жерде диод белгиле салынырыкъдыла.

Иш поэтиленди. Жуукъ заманда Калинин орманда жарыкъ болууча ише бардырылгандыла. Шогенчуков орманга да реконструкция этилдики. «Кыскасы, шахарны уллу, гиче орманларында да чыракъла жанарыкъшыла, жолланы жанарында тийишли белгиле орнатылгандыла. Битеу ол жумушланы шахар администрация, Жол молк министрствосу, Ич ишлени министрствосу бирге бардырадыла», - дегенди полицияны подполковниги.

Тобешуно акхырнда полиция журналистлени соргуларына жууапла бергенди. Ала уа жол жанарында орнатылган тыйыкчулына кимде невариялардан, да жууапка тартылгъанлары бля къылгъанлары, жоллада «жакан полициячылары» ким къыла оюсюдамы сылырба болулуун билгирге излегенди. Дагында

к6п водителене жолда тыйыкчула асыры бий болгандарына, машиналары толгара алагы жетип урулгъанларына таржымаларыны, «Вестер гирер» супермаркетини алында машинала асыры к6п салдырылган чалдыл, тыйыкчула да кетерилсе, ала жангыдан салынырыкъдыла, дегенди.

Полицияны кутулмулары айтхандыла, жоллада тыйыкчуланы ким къырады осыла салмады, бийликкерди да 15 саямлетерден озмагъа кереклиди. Жолда алай тыйыкчула салыгъы деп, 46 этилек белгиле, аладан 30-судуе кёрюлгенди. «Вестер гирер» алында машинала тохтап турууча жар жокъду, аны ючюн деп эни жерде бардыла деп, полициячыла ол кемчилени да тоштирге айтхандыла.

ХОЛАЛАННЫ Марзият.

Бизде уа барыптал

«Краса России-2012» конкурсында - Север Кавказдан сегиз аруу кыыз

Бизни кызыла аруулуктары бла не заманда да айтылгандыла. Ма бойыл да анга кертчилик кылатгандыла. Россейни бек аруу кызы деген ат ючюн эширкин 63 кызыны арасында Ставрополь крайдан бла Север-Кавказ республикадан сегиз конкурсант барды. Ала

Яна Янакова, Минеральные Воды.

Москваны М.В. Ломоносов аты кырал университетини социология факультетини 4-чю курсун студенткасыды. Инглиз тилини уста биледи. Спорт төпөсүлени, музыканы сюеди, ат спорт энда моделинг бла жорешеди. Ахш ана бла юй быиче болуп муратлыды. Аны жашуу жоругу: «Атангы кезлеринде сени ючюн уулган-на, анангы кезлеринде уа жылмактыла кырмазча жашай». Анга 20 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 181; 92-61-92.

Яна Вайт, Кисловодск.

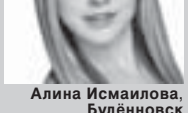
Финанс-промышленность университетини 1-чи курсун студенткасыды. Спорт төпөсүлени сюеди, баскетболдан регион команданы бек иги членине саналады, модель болуп башлаганды. Кесин ачык, халал жорекли адамга санайды. Уллу юйор куурарга мурат этеди. Анга 17 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 178-89-83-34.

барысы да бирча ариуладыла эм акылыладыла. Аны алайыгызын ари дери да торлю-торлю конкурсында көргүздөгиде. Баш маганалы конкурсу ахыр кесегинде уа (оп 21-чи ноябрде боллуктуду)

Стелла Кокаева, Север Осетия-Алания Республикасы.

Москваны экономика, менеджмент эм право университетини 4-чю курсун студенткасыды. Гимназияны алтын майдалга бошоганды. Уллу теннисдан республиканы чемпионкасыды. Туу лыжалдада унады, шендою, восток эмда осетин төпөсүлени сюеди. Бийик даражалы модель болургады мураты. Жашуу жоругу: «Келди! Келди! Хоралды!» Анга 21 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 180-90-62-92.

Алина Исмаилова, Будённовск.

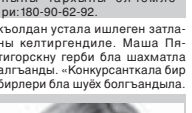
Россейли кырал социальны университетини экономика факультетини 1-чи курсун студенткасыды. Школун алтын майдалга бошоганды. Восток төпөсүлени сюеди, пианино согыды, уста жжөз биледи. Жатанда хунеринг эм акылынг бла жетерге боллукса муратларында деп, оюму алайды. Насыплы юйор куурарга умут этеди. Жашуу жоругу: «Бу дунияда жаланда кесиге ышанарга боллукса!» Анга 17 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 176-87-62-90.

Айнара Гадаева, Махачкала.

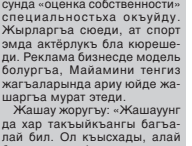
Школну бошоганды. Жырларга, окурга да бек сюеди. Хар жаны бла да насыплы болургады мураты. Уллу машинасы болса сюеди. Адамланы юсеринде сабырлыкны бек багылайды, кесин да ауур акылынга санайды. Жашуу жоругу: «Хар зат да игилликте этпери!» Анга 18 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 173-84-60-86.

Каскадёрланы ассоциациясыны президенти, актер эм режиссер Александр Ишаков (аны көппе «Крестозница» деген фильмден таныдыла) башчылык этген даражалы жюри бек аруу асарларыкыды. Оп а «Мисс Земля» деген кезуилу конкурсу Россейни атындан кытышырыктыды. «Краса России» деген конкурсу оп сегиз кыыз да Пятигорскда бойыл дарада бардырылган регион кесегине

Мария Смлякова, Пятигорск.

Ставропольда финанс-экономика институтуну 4-чю курсунда «оценка собственности» специальностига окуяйду. Жырларга сюеди, ат спорт энда актерлук бла жорешеди. Реклама бизнесе модель болургады. Маймины тенгиз жагыбарында ариу юйде жашарга мурат этеди. Жашуу жоругу: «Жашауунг да хар тактыкыкынг багыла бай бил. Оп кысыксыды, алай бек аламатды!» Анга 20 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 173-86-60-90.

Маида Камалова, Дагьыстан Республикасы.

Моделинг бла жорешеди, уста жырлайды. Ким да излере модель болурга, бу иште кетюролорго сюеди. Анасын бек билими адамга санайды. Кесини юйю болса сюеди. Жашуу жоругу: «Ак байракты бир заманда да жюртөмзөгел!» Анга 19 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 171-86-60-90.

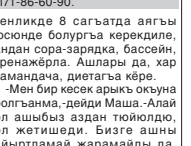
Кючмезланы Жанзила, Кыбаргы-Малкьар.

Кыбаргы-Малкьар кырал университетини 2-чи курсунда «саулук сакьаула менеджжер» деген специальностига окуяйду. Шиюну, жолочулуккун да сюеди. Дуннаны кыралларыны ара шархарларыны барысында да болургады умуту. Аны дагыда бир мураты барды-кесини республикасында саулук сакьалуу министри болурга. Бу жашауда бек маганалыга кесин тугуанына санайды. Анга 25 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 175-83-58-93.

Маида Камалова, Дагьыстан Республикасы.

Моделинг бла жорешеди, уста жырлайды. Ким да излере модель болурга, бу иште кетюролорго сюеди. Анасын бек билими адамга санайды. Кесини юйю болса сюеди. Жашуу жоругу: «Ак байракты бир заманда да жюртөмзөгел!» Анга 19 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 171-86-60-90.

Маида Камалова, Дагьыстан Республикасы.

Моделинг бла жорешеди, уста жырлайды. Ким да излере модель болурга, бу иште кетюролорго сюеди. Анасын бек билими адамга санайды. Кесини юйю болса сюеди. Жашуу жоругу: «Ак байракты бир заманда да жюртөмзөгел!» Анга 19 жыл болады. Саньны-чархыны өлчөмөлери: 171-86-60-90.

«Космосольская правда» газет, 2012 жылда, 20-чы ноябрде.

Кыралны болушлугу - айныуга себеп

Элбрус районун администрациясы эл молк бөлүмюно начальниги Беджиланы Рашит бла ушакыбыз бошол турган эл молк жылыны итотгарыны юсперденди.

Рашит Магомедович, районда бойыл эл молк иште кырал бардырылгандыла, продукция чыгарында планна толганыдыла, керюмдөлөгө ырамымысы?

Алгач жерчиликни юксөндөт айттык. Жылынында айтырчы кыйын хауа болупланы керметенбиз. Алай эсе, жетишилме, кемчиликке да жерчиликке урунганла кылай ишлегенерине көре болгандыла. Кертиди, жаз башы созулганына хатасыны жанылык битимлени урукчуларын кермет сепгенбиз. Сюргю жерлербиз көп туюлдоде, ол себепден эл молк жылыны жетишилми бошаргы ол да чырмаулук этпегенди. Тюркөн жайууда да жазык эм кыорансык бошоганды. Орта эсеп бла алганды, тирлик озган жылдагы чакылы болганды. Койбайлары болганына тирлики кеси ючкери бла жайганы эсепте, кылайыгыла да техниканы бергенде алып ишлегенди.

Быйыл урукчуны кытайрып себерге уа тошогенди? 70 гектар жерде куюкюле аз чыкканы эдиле, кыаруусула эдиле, ол жерге жайганды урукчу сепген эдик.

Мен билгенде, районда жерчилик эки молк жорешедиле, аланы жетишилери, кемчиликтери кылайыгыла? Куюкюле 350 гектарда өсдюрюлген эдиле да, аланы тирликери заманында кыорансык жыйылгандыла: 82 тонна мыржыу урукчу, 160 тонна арпа эм 315 тонна харды. Хар гектарга тергенде мыржыу урукчунан 19,2 центнер, арпадан 20-шар центнер эм будайдан 30-шар центнер жыйылгандыла. Нартохто тирлиги юй болганды. Жазаланы Асланбекни элпи-фермер молкюндө хар гектардан 40-шар центнер уулганы нартох, Бекюланы Музафар башчылык этпен эл молк предпритие да хар гектарда 35-шар центнер мирзю өсдюргенди. Бу молк мирзюдан сора да чылуу, улукчуларын эдиле.

Жаулу битиминде, улукчуларын эдиле эки молк да 128 тонна жыйылгандыла. Битеу алып айтында, куюкюк эм жыйлык битимленде 1027 тонна мирзю эм теркина битимленди тирликеринде эдиле 354 тонна жыйылганды.

Куюкюлени урукчуларын себуу, топурканы жарашдыруу иште кылай баргандыла? Ол иште заманында бошогандыла. Куюкюлени урукчулары 420 гектарга себилгенди, мирзюлук битимлени урукчулары 325 гектарга, ол санда будай 190 гектарга, арпа 100 гектарга, козюк мыржыууну урукчу да 95 гектарга себилгенди.

Собол ишлене этпеген кыоранчы улумдуула? Улукчуну экономикалары жылдан-жылга айны бардыла, чыгарыган продукцияларын жетишилме сатырды, алайыгыла хаит деп ишлеидиле, жашайдыла, иш келюлдоде. Тошген ачагы уа урукчула, семиртикте, отлук, сортохто жаула сатып алабыз. Кертиди, ахча толу жетишилгенди.

Соп болду? Кырал бийлиги, Республикасыны эл молк министрствосу эл молк урунганга болуша-болуша турды. Эсе ючюн, Эл молк министрствосу «Жазавден» эл молкге жыйырма тонна чыгарып отпукчуныгыталы хакь бла бергенди.

Беджиланы Рашит

Бизде табиगत болупла башлана турду. Ол жууаны кезиге кылай хазырланганысы?

Маллары болган а адамла кыорангында келгенча хазырлангандыла мал кышалтыгыла. Молкюле да кышка жетер чакылы бир мал ашла хазырландыла. «Жазав» деген молк 250 тонна бичен этип жыйганды. Ол молк жерчилик бла жорешени себепли мал ашык мирзю да жетер чакылы бир жыйылганды.

«Горный продукт» деген фермер молкюле да мал ашла уа туюлдоде. Алимиланы Хасан башчылык этпен бу молкде ферманы жагыртыла ишле бардырылады, аны ахырына ол механизацияланган ферма боллукту. Ол а көп саулуктук ийнеле турганын өн берликте.

Бизде табиगत болупла башлана турду. Ол жууаны кезиге кылай хазырланганысы? Маллары болган а адамла кыорангында келгенча хазырлангандыла мал кышалтыгыла. Молкюле да кышка жетер чакылы бир мал ашла хазырландыла. «Жазав» деген молк 250 тонна бичен этип жыйганды. Ол молк жерчилик бла жорешени себепли мал ашык мирзю да жетер чакылы бир жыйылганды.

«Горный продукт» деген фермер молкюле да мал ашла уа туюлдоде. Алимиланы Хасан башчылык этпен бу молкде ферманы жагыртыла ишле бардырылады, аны ахырына ол механизацияланган ферма боллукту. Ол а көп саулуктук ийнеле турганын өн берликте.

Бизде табиगत болупла башлана турду. Ол жууаны кезиге кылай хазырланганысы? Маллары болган а адамла кыорангында келгенча хазырлангандыла мал кышалтыгыла. Молкюле да кышка жетер чакылы бир мал ашла хазырландыла. «Жазав» деген молк 250 тонна бичен этип жыйганды. Ол молк жерчилик бла жорешени себепли мал ашык мирзю да жетер чакылы бир жыйылганды.

«Горный продукт» деген фермер молкюле да мал ашла уа туюлдоде. Алимиланы Хасан башчылык этпен бу молкде ферманы жагыртыла ишле бардырылады, аны ахырына ол механизацияланган ферма боллукту. Ол а көп саулуктук ийнеле турганын өн берликте.

Мен билгенде, районда жерчилик эки молк жорешедиле, аланы жетишилери, кемчиликтери кылайыгыла? Куюкюле 350 гектарда өсдюрюлген эдиле да, аланы тирликери заманында кыорансык жыйылгандыла: 82 тонна мыржыу урукчу, 160 тонна арпа эм 315 тонна харды. Хар гектарга тергенде мыржыу урукчунан 19,2 центнер, арпадан 20-шар центнер эм будайдан 30-шар центнер жыйылгандыла. Нартохто тирлиги юй болганды. Жазаланы Асланбекни элпи-фермер молкюндө хар гектардан 40-шар центнер уулганы нартох, Бекюланы Музафар башчылык этпен эл молк предпритие да хар гектарда 35-шар центнер мирзю өсдюргенди. Бу молк мирзюдан сора да чылуу, улукчуларын эдиле.

Жаулу битиминде, улукчуларын эдиле эки молк да 128 тонна жыйылгандыла. Битеу алып айтында, куюкюк эм жыйлык битимленде 1027 тонна мирзю эм теркина битимленди тирликеринде эдиле 354 тонна жыйылганды.

Куюкюлени урукчуларын себуу, топурканы жарашдыруу иште кылай баргандыла? Ол иште заманында бошогандыла. Куюкюлени урукчулары 420 гектарга себилгенди, мирзюлук битимлени урукчулары 325 гектарга, ол санда будай 190 гектарга, арпа 100 гектарга, козюк мыржыууну урукчу да 95 гектарга себилгенди.

Собол ишлене этпеген кыоранчы улумдуула? Улукчуну экономикалары жылдан-жылга айны бардыла, чыгарыган продукцияларын жетишилме сатырды, алайыгыла хаит деп ишлеидиле, жашайдыла, иш келюлдоде. Тошген ачагы уа урукчула, семиртикте, отлук, сортохто жаула сатып алабыз. Кертиди, ахча толу жетишилгенди.

Соп болду? Кырал бийлиги, Республикасыны эл молк министрствосу эл молк урунганга болуша-болуша турды. Эсе ючюн, Эл молк министрствосу «Жазавден» эл молкге жыйырма тонна чыгарып отпукчуныгыталы хакь бла бергенди.

Бизде табиगत болупла башлана турду. Ол жууаны кезиге кылай хазырланганысы? Маллары болган а адамла кыорангында келгенча хазырлангандыла мал кышалтыгыла. Молкюле да кышка жетер чакылы бир мал ашла хазырландыла. «Жазав» деген молк 250 тонна бичен этип жыйганды. Ол молк жерчилик бла жорешени себепли мал ашык мирзю да жетер чакылы бир жыйылганды.

«Горный продукт» деген фермер молкюле да мал ашла уа туюлдоде. Алимиланы Хасан башчылык этпен бу молкде ферманы жагыртыла ишле бардырылады, аны ахырына ол механизацияланган ферма боллукту. Ол а көп саулуктук ийнеле турганын өн берликте.

Бизде табиगत болупла башлана турду. Ол жууаны кезиге кылай хазырланганысы? Маллары болган а адамла кыорангында келгенча хазырлангандыла мал кышалтыгыла. Молкюле да кышка жетер чакылы бир мал ашла хазырландыла. «Жазав» деген молк 250 тонна бичен этип жыйганды. Ол молк жерчилик бла жорешени себепли мал ашык мирзю да жетер чакылы бир жыйылганды.

Документ

Ишген кимни чыгарырга жарамайды?

Сакьат сабийни 18 жылы толгуну, аны кечиндирген жаныгы адманы иш беричюну башламасын аламын деген кыстыргы эркинлик жорды. Дагыда былай излем барды. – юч эм андан да көп сабий болган юйюрдө бек кичи сабийни юч жылы болмаганы эсе, ишпей турган атаны неда ананы ишден кыстарга жарамайды, ата-ананы бирлери ишлемей тура эсе. Сабийлери кесин өсдюре турган атаны да закон кыруулайды. Былай тозотиле Уруну кодексте кийиртилгенди. Шендоде дери уа былайлыгыла жаланда сабийлери бек кичилери 3 жыл болмаганы тиширлууга эм сабийлери жангы кеслери өс-

дорген аналагы бериле эдиле. Жалынчакысы Россейли профсоюзланы федерациясында айтканырчы, баша айтылган категорияга кирген адамланы ишден чыгарылгырды бек аз болмагандыла. Алай адамланы ишден кеслерини ыразылыклары бла кетерче болумуларды шендоде уюу кезуилери уа тобой-тобой турдула. «Бу зат эс бурбайк» – болынчыли ишлени алып ишлемей турган адамды иш беричюлөгө керек туюлдоде», - дейди ФНПР-ни секретари Александр Шаршук. – Болсада тозотиле алай бек кийирилгенди, не дегенде кышкык социальны болушук этуюу закону амаллары кызырлагыла эм профсоюзлагы

ишчилени эркинликлерин кыруулауу кыймааты мадарларды аламын. Алай, дейди Шаршук, – сабийлери болган ишчи адам иш беричюлени жанларынды кысыулыккуну сынганы кезуиле да көп чыгадыла, алай адамла уа профсоюзлагы таргыга баргырга эм аладан болушукларыга керекледе. Алай, жангы законда көргюзюлгөнчя, сабийлери жангы кеслери өсдюрген неда кичи сабийли ата-аналаны ишден чыгарырга эркинлик да болады. Ишчи урунган предпритие кетериле эсе, былада ишчи тас этген ата-ананы бир киши да болушуклык туюлдоде. Андан сора да, ишчи адам, бир уллу маганалы сытпату болмай турганлай, кесини борчаларн бир

нечча керө толтурмай кыюйса, аны да кыстарыкыдыла ишден кетерче этпекти. Бу ишчи адамды иш беричюну башламасын аламын деген кыстыргы эркинлик жорды. Дагыда былай излем барды. – юч эм андан да көп сабий болган юйюрдө бек кичи сабийни юч жылы болмаганы эсе, ишпей турган атаны неда ананы ишден кыстарга жарамайды, ата-ананы бирлери ишлемей тура эсе. Сабийлери кесин өсдюре турган атаны да закон кыруулайды. Былай тозотиле Уруну кодексте кийиртилгенди. Шендоде дери уа былайлыгыла жаланда сабийлери бек кичилери 3 жыл болмаганы тиширлууга эм сабийлери жангы кеслери өс-

«Российская газета».

Андрей ДЕМЕНТЬЕВ:

Тюрсюнлерине кыууана жашайма»

Ахыры. Алы 1-чи беттеди. Андрей Дмитриевич секкендан атангыныгыла, кышралны жер-жерлерине жетип, байлыгы ирилгени кырап айланганын бир телай жыл болады. Шахарда анга бек аруу тубегенденди да билдиргенди поэт. Ол кюн Нальчикте Дементьевич тууду; артист Андрей Дементьев да келгенди: «Мени аплам биргисине чакырып турганында унамагынама келгире сизге. Шендо уа Кавказда экинчи куну жорам да, жордуну талпынуу бир тактыкыга да тохтамаганы. Аны сейриди бу жерде хар этпен аптамы да! Энди терк-терк кырма, аптама ушак ишкерликте мында», - дегенди ол. Конкорден сора намузчу журналистлени бир кыууну сорупурына жууула берсе, бусагытады кыралланы араларындагы хал осларга айлана баргынына кесини кек кырамын билдиргенди: – Алгын бы битур республи-

«Жашаууну аруу тюрсюнлерине кыууана жашайма»

калагы да жюрюп турганыбыз. Союз республикада орус культураны декадалары бардырылып, бир биринчи бла шукелук жюрюп-тебиз. Мени антыла тенгилерини санында эбизе, азербайжанды, эрмени, догерди да бар эдиле. Бизин хар затыбыз да бир эди, ишлене билмегенбиз бир эм заманда. Бусагытада адамланы жашууларын заманасы юзген таракта элчилерине мени бек жарыстады. Бу болупта, биринчинде, власть органа терсидиле. Нызамны ючлере кыруулу законла кырап, аланы ишлене билге борчудула. Андан сора уа – адманы кырангыларды! Мени юч институту тауусамна. Жашаууну литературда, искусствода, культуранда этгенди да, хар адамга да бир кезден кырамын, тилин-динин сурамайла. Кунлугарысыз, тин байлыгы улуу кырал, акыгылы халкь, тамбагыны конобоз окуна болук туюлдоде, дегенге кырал таматарларыбызга бир тубешууну

ТЕМПИРАНЫ Анатолий.

де. Биз, көп халкыладан келип, бирлешген дементги культурабыз тас эте барбыз. Хал былы турса, адамла тилерин, динлерин, сулай алып айтканды уа, адам сфьатарларын да тас этердикте. Дагыда сизге бир жашыран затмы айтайым: «Кичиге эршиимейме, аман ишт туттаймы, бек башан уруу, сулай алып айтканды да эте, кетди сакьанды. Андрей Дементьевын намуларына жазылган жырланы совет эм тыш кырамын эстрадамы бек белгиги артисттерин жырлаганында. Ол санда Людмила Зыкина, Исидор Кобзон, Валентина Толкунова, София Ротару, Карл Готт, Бисер Киров да бар эдиле. ГЕРИЯНАНЫ Асият.

